

בתי ספר מצליחים וכושלים

129-1-0383, סמסטר א, תואר ראשון, תשפ"ד
יום ד' 14-16, בניין 28, חדר 301

פרופ' דורית טובין

dorittu@bgu.ac.il

מטרת הקורס:

מערכת החינוך מצפה מכל בתי הספר להביא את תלמידיהם להישגים גבוהים ולהציע סביבת למידה מיטבית לתלמידים. בארץ, כמו בעולם כולו, כעשרה אחוז מבתי הספר לא עומדים בציפיות אלו, ועוד הרבה פחות מצטיינים באופן ברור. כלומר, רוב בתי הספר בינוניים. מדוע? מטרת הקורס היא לעסוק בשאלה זו ולהעמיק את ההבנה לגבי מספר סוגיות הקשורות לאפקטיביות של בתי הספר, כמו איך ומי מודד, מה מודדים, מה הגורמים המשפיעים על איכות בית הספר, ומה ניתן לעשות.

במהלך הקורס נבחן הסברים מקובלים, נלמד מודלים שונים לשיפור אפקטיביות, ונבדוק היבטים שונים של הארגון הבית ספרי וכיצד הם תורמים למצב המצליח או הנכשל של בית הספר.

דרישות הקורס:

נוכחות והשתתפות

למידה מתרחשת תוך כדי קריאה, דיון ויחסים חברתיים התורמים לליבון והבנת הנושאים השונים. לכן, נוכחות והשתתפות נדרשות ביותר, אך לא חובה.

הערכת הלמידה בקורס

ציון הקורס - 100% מציון הקורס הוא עבודה מסכמת, שתוגש בסוף הקורס ביחידים או בזוגות. בעבודה יבחרו הסטודנטים סוגיה לניתוח, יאספו נתונים, ויבחנו אותה באמצעות אחד המודלים שיוצגו בקורס. באתר הקורס מופיעים כללים לכתיבת עבודות. הנחיות מדויקות לעבודה המסכמת יפורטו בהמשך.

אתיקה - כאשר אוספים נתונים לעבודה, חשוב לקבל את הסכמת המשתתפים, תוך מתן הסבר על מטרת העבודה, על אופן שמירת הנתונים ועל דרכי שמירת האנונימיות שלהם.

יושר אקדמי - את העבודות בקורס יכתבו ויגישו רק הסטודנטים הרשומים בקורס. כאשר אתם מציגים רעיונות של אחרים, השתמשו במילים שלכם, אך ציינו את המקור (שם המחבר, שנת פרסום). שימוש ברעיון של אחר ללא מראה מקום, נחשב לגניבה ספרותית, פלגיאט (plagiarism), ומפר את כללי היושר האקדמי. אם אינכם בטוחים לגבי הכללים, נא להתייעץ עמי.

אתר הקורס: לקורס אתר **moodle** בכתובת: <https://moodle2.bgu.ac.il/moodle/>. הכניסה לאתר מותנית בשם וסיסמת הדואר האלקטרוני של הסטודנטים. האתר כולל לוח מודעות של הקורס, מקורות נוספים כמו הסילבוס, תרגילים, מאמרים וקישורים לאתרים רלוונטיים. בנוסף, יצורף תקציר הרצאה מוקלט כל שבוע לאתר.

מהצחה!

תכנית המפגשים

3.1.24 פגישה 1: מדידת אפקטיביות בית הספר

טובין ד. (2021). תהליכי שיפור ומורכבות הארגון הבית ספרי. בתוך: עראר, ח. קורץ ג. אבו-חוסין, ג. ובר ישי, ח. (עורכים). *חינוך כמערכת מורכבת* (84-61). אוניברסיטת תל אביב.

0.1.24 פגישה 2: מורים

טובין דורית (2010). המורה כמומחה למידה. *מעוף ומעש*, 13, 45-70.
Abbott, A. (2014). *The system of professions: An essay on the division of expert labor*. University of Chicago Press.

17.1.24 פגישה 3: מנהלי ביניים

דורית טובין, חגית בראנץ, נוי דלי, הלי עמוסי (2022). *המנהל ודרגי הביניים – מבנה, תפקוד והשלכות*. דוח מחקר שהוגש לאבני ראשה משרד החינוך, אוקטובר 2022, 74 עמודים.
Hackman, J. R. & Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory, *Organizational Behavior and Human Performance*, 16, 250-279.

24.1.24 פגישה 4: מנהל בית הספר

ספילן, ג'. פ' (2004) מנהיגות מבוזרת – על מה כל הרעש. מתוך: אתר אבני ראשה.

31.1.24 פגישה 5: מיפוי והסללה

יוגב, א., ליבנה, ע., פניגר, י. (2009). סינגפור במקום כרכור? מבחני הישג בין-לאומיים והגלובליזציה של יעדי החינוך. *מגמות*, 337-355.
סעדה, ב. וטובין, ד. (2022). רוטינת המיפוי בבית ספר תיכון – מבנה, תפקידים ומטרות. עיונים במנהל ובארגון החינוך, 37, 11-33.

7.2.24 פגישה 6: היועצת החינוכית

פיניאן וייס, מ. וטובין, ד. (2014). ייעוץ צוותי כפרקטיקה מרכזית של היועץ בבית הספר המצליח. *הייעוץ החינוכי*, י"ח, 101-122.
פרחי, ט. וטובין, ד. (2014). היועצת החינוכית כמנהיגת הצוות הטיפולי. *הייעוץ החינוכי*, י"ח, 32-54.

14.2.24 פגישה 7: ההורים והרקע החברתי כלכלי

שויעי, ת. וטובין, ד. (2022). יום הורים כטקס וסמל, בתוך: עידית טבק ואיציק גילת (עורכים). מבטים מצטלבים – שותפות חינוכית בין הורים לצוותי חינוך. מופת.

21.2.24 פגישה 8: בעלי עניין בסביבת בית הספר

עמוסי, ה' וטובין, ד' (התקבל). יועצים ארגוניים ושיפור בתי ספר – אתגרים ותרומות. עיונים במנהל ובארגון החינוך.
Tal, H. & Tubin, D. (2021). Institutional legitimacy and de-legitimacy: Insights from the case of an innovative school, *International Studies in Sociology of Education*, 1-23.

28.2.24 פגישה 9: רפורמות ושינויים

אייזנר, ו. א. (2010). רפורמה חינוכית ואקולוגיה של החינוך הבית ספרי. בתוך: פישר, ג. ומיכאלי, נ. (עורכים), *שינוי ושיפור במערכות חינוך*. ירושלים: ברנו וייס ואבני ראשה. 51-69.

6.3.24 פגישה 10: תיוג בתי ספר נכשלים

חדד, י' וטובין, ד' (2022). מאדום לירוק: שלבים ראשונים בשיפור בית ספר נכשל. *אנליזה ארגונית*, 28, 41-56.
Tubin, D. (2019). The Secondary School Turnaround Model. In: Coby Meyers and Marlene Darwin (Eds.), *School Turnaround in Secondary Schools: Possibilities, Complexities & Sustainability* (7-22). IAP- Information Age Publishing.

13.3.24 פגישה 11: פיתוח מקצועי

Tubin, D. (2020). The Secondary School Turnaround Model. In: Coby Meyers and Marlene Darwin (Eds.), *School Turnaround in Secondary Schools: Possibilities, Complexities & Sustainability* (7-22). IAP- Information Age Publishing.

15.3.24 סוף סמסטר א'

